

Nr 215

Av herr **Ekström**, *angående det enskilda vägväsendets organisation.*

(Lika lydande med motion nr 265 i Första kammaren)

Enskilda väghållningen, bortsett i huvudsak från stadsplaneområden, regleras genom lag om enskilda vägar den 3 september 1939 med senare ändringar.

Vägfrågor avgöres vid förrättning, vartill länsstyrelsen förordnar förrättningsman: lantmätare eller annan.

För enskilda vägar i allmänhet fördelas väghållningsskyldigheten i stort sett med hänsyn till omfattningen av vägens begagnande för de fastigheter som har nytta av vägen. I vissa fall kan dock åläggas slitningsersättning årsvis i förskott för vägens begagnande.

Uttagande av väg fungerar i allmänhet nöjaktigt. Väghållningen är i hög grad beroende av stats- och eventuella kommunbidrag. Här inträder betydliga brister i funktionen. För byggande av väg kan stats- och kommunbidraget, som prövas i särskild ordning, vara oviss och stå på framtiden. Härav följer att byggandet utanför lagens bestämmelser lämpligen beslutas villkorligt och väghållningsskyldigheten vilar på osäker grund, då man kanske tills vidare får röra sig med annan vägsträckning. Statsbidragsväg får ej utan länsstyrelsens medgivande avstängas. Nämnda slitningsersättning torde då bli svår att indriva. Bebyggelse och trafik är numera mycket föränderliga. Lagstiftningen är konstruerad för tämligen oföränderliga förhållanden, och man torde utanför lagen få söka anpassa en väghållningsorganisation, kallad vägsamfällighet, så att den kan t. ex. anta nya väghållningsskyldiga och öka eller minska delaktighet för någon vid radikalt ändrade förhållanden.

För tätorter med i regel ett nät av vägar brukar bildas vägföreningar, för vilka lagen anger smidigare organisation än för vägsamfälligheterna. För vägförening brukar taxeringsvärde eller annan liknande summarisk grund gälla för delaktigheten. Kraftiga protester brukar komma t. ex. från sådana som har fastighet vid allmän väg och anser sig mindre beroende av de enskilda vägarna. I vissa fall är svårbedömt vem som bör bekosta byggandet av viss väg.

För skogsvägar gäller vissa särbestämmelser som kan vara bra i och för

sig men föranleder osäkerhet, då en skogsväg även kan vara utfartsväg och fritidstrafiken ökar.

Vägförrättningarna är ofta tvistiga och numera mycket kostsamma. De utgör en svår belastning för lantmäteriet som har andra uppgifter. Själva väghållningskostnaderna begränsas ofta kraftigt genom allmänna bidrag, men sammanhanget mellan förrättningen och bidragen är ganska formlöst.

Om en vägförrättning skall göras fullt laglig, är det mången gång svårt att få den bra. Risk finns också att den sedan tillämpas på ett annat sätt. Härtill kommer att en del väghållningsenheter är för små för att vara praktiska.

Hur enskilda väghållningen bör ordnas torde sedan länge vara moget för en utredning. Vissa kommuner har redan i viss mån tagit hand om väghållningen eller satsat på densamma. Goda skäl talar för en utbyggnad härav så att den i princip blir en kommunal angelägenhet. Kommunerna har ju organ, som är väl ägnade att förhandla och besluta i vägfrågor lika väl som beträffande vatten och avlopp och ta de kommunalpolitiska strider som blir följderna. Som väghållare bör kommunerna kunna åtnjuta statsbidrag. En öppen fråga är huru kommunens åligganden skulle avgränsas.

Ett annat alternativ synes vara överflyttning på vägförvaltningarna, som ändå har väsentlig befattning med statsbidragen. I tillämpliga delar kan man tänka sig en procedur jämförlig med den som gäller de allmänna vägarna.

Som sammanfattning kan alltså anföras att det enskilda vägväsendets organisation är föråldrad, krånglig och bristfällig. Avsevärda fördelar torde kunna vinnas genom överföring mer eller mindre till ett samhällsintresse, särskilt som befolkningen numera är rörlig och trafikanterna på en viss väg kan vara från vitt skilda orter.

Under återopande av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en utredning om det enskilda vägväsendets organisation.

Stockholm den 22 januari 1969

Sven Ekström (s)
